

Poznań, 30 czerwca 2021 r.

URZĄD MIASTA POZNANIA 09		
KANCELARIA		
Plac Kolegiacki 17, 61-841 Poznań		
WPLYNĘŁO DNIA	30-06-2021	WPLYNĘŁO DNIA
L. dz. _____ zal. _____		
znak spr. _____		

Pan Jacek Jaśkowiak
Prezydent Miasta Poznania
Urząd Miasta Poznania
Plac Kolegiacki 17
Poznań

Petycja w sprawie ochrony historycznych nawierzchni kamiennych
na obszarze Starego Miasta w Poznaniu

Szanowny Panie Prezydencie

Z wielkim niepokojem śledzimy doniesienia medialne dotyczące planowanego remontu nawierzchni Starego Rynku w Poznaniu oraz uliczek przyrynkowych. Nie kwestionujemy konieczności remontu nawierzchni Rynku i okolicznych ulic oraz dostosowania przestrzeni Starego Miasta dla pieszych, osób z wózkami oraz osób niepełnosprawnych, jednak **jesteśmy przekonani, że można ten cel osiągnąć bez niszczenia zabytkowego charakteru tego miejsca oraz znacznie niższym kosztem, niż jest przewidywany.** Uważamy, że założenia koncepcyjne remontu są zasadniczo błędne, ponieważ sprowadzają się do wymiany istniejącej, zabytkowej kostki brukowej, nie zniszczonej - na nowy materiał, wprowadzie również kamienny, ale cięty, sformatowany, równy.

Pierwszym narzucającym się argumentem przeciw takiemu pomysłowi jest **oczywiście kwestia ekonomiczna.** Nie jest ona w naszym rozumieniu najważniejsza, jednak władze miasta z pewnością winni ją wziąć pod uwagę, jako że automatycznie pojawia się tu pytanie o niegospodarność, szczególnie w obliczu kosztów, jakie wszyscy będziemy musieli ponieść w związku z pandemią. Istniejąca kostka kamienna, znajduje się w dobrym stanie technicznym, jest sformatowana i dość płaska (wygodna), po odpowiednim przełożeniu i wyspoinowaniu może stanowić funkcjonalną nawierzchnię. Tymczasem chcemy się jej pozbyć, ponosząc gigantyczne koszty zakupu nowego materiału. Na tak cenny historyczny materiał z

pewnością znajdują się chętni, na przykład za naszą zachodnią granicą, jak już nie raz bywało. Dlaczego mądrzejsi od nas sąsiedzi mają kolejny raz zyskać na naszej rozrzutności, bezrefleksyjności i niefrasobliwości (ogłędnie mówiąc)? Będziemy później zwiedzać zabytkowe niemieckie miasteczka i zachwycać się ich niepowtarzalnym charakterem.

Drugi argument – szeroko rozumiany aspekt ekologiczny. Usuwanie starej dobrej kostki kamiennej, po to, żeby ją zastąpić nową kostką kamienną, podczas gdy jest możliwość wtórnego użycia istniejącego, w końcu szlachetnego materiału - zupełnie nie wpisuje się w obecne trendy związane z ochroną środowiska naturalnego.

Przede wszystkim jednak pragniemy zwrócić uwagę, że stary bruk stanowi istotny element staromiejskiej przestrzeni. Zabytkowa kamienna kostka jest spójna z zabytkową lub odbudowaną po zniszczeniach wojennych zabudową staromiejską i nadaje tej ważnej historycznej przestrzeni niepowtarzalny klimat i charakter. Na charakter tej nawierzchni składa się stary, przez wiele pokoleń używany materiał kamienny, zróżnicowany kolorystycznie i fakturowo. Pierwotnie Rynek i uliczki staromiejskie wybrukowane były „kocimi łbami”, kamienna kostka rzędowa jest znacznie wygodniejsza w użyciu, ponieważ ma regularne kształty, i tylko nieznacznie wyobloną górną powierzchnię, jednak dzięki zróżnicowanej fakturze nawierzchnia z rzędówki w odbiorze oddaje charakter starych bruków wykonanych z kocich łbów. Dodatkowym walorem zabytkowej kostki jest właśnie to, że jest stara, używana, a więc nawierzchnia z niej wykonana zyskuje wrażenie dawności. Zastępując starą, nierówną kostkę nowym, gładkim kamieniem – pozbawimy się tego wrażenia, na czym straci cała Starówka. Nieudane w naszym odczuciu próby szlifowania starego kamienia, sprowadzające się do zniszczenia starej kostki, wygląd granitowej nawierzchni ulicy Wrocławskiej oraz przedstawiane w mediach wizualizacje nowej nawierzchni - tylko w części dają zapowiedź tego, jak ta przestrzeń będzie wyglądała, jeśli wprowadzimy w życie założenia projektu. W rzeczywistości efekt będzie dużo gorszy – zyskamy płaską, tępą nawierzchnię, może wygodną, jednak pozbawioną plastyczności i wyrazu.

Proszę zajrzeć do wydawnictw albumowych promujących Poznań, choćby ostatniego Wydawnictwa Miejskiego Poznania – „Poznań. Widoki i detale” (Piotr Skórnicki, Danuta Książkiewicz-Bartkowiak) Spójrzmy na stronę facebookową „Gołębia inspiruje” (<https://www.facebook.com/golebiainspiruje/>). Znakiem rozpoznawczym Starego Rynku i okolic jest faktura starego bruku. Spójrzmy na najbardziej urokliwe i najchętniej odwiedzane przez turystów uliczki staromiejskie – ulicę Gołębią i Świętosławską, stanowiące tło do sesji fotograficznych. Takich zdjęć już nie zrobimy, takiego klimatu już nie będzie, to będą już tylko archiwalne fotografie.

Powinniśmy uświadomić sobie, że materiał, substancja obiektów zabytkowych czy zabytkowych przestrzeni, niosące w sobie walor dawności, są równie cenne jak ich forma. Kiedy wymienimy całą substancję na nową, np. całe drewno konstrukcyjne i szalowanie w drewnianym budynku lub cegły, tynki, konstrukcję, pokrycie dachowe, stolarkę okienną i drzwiową w budynku murowanym – pozostaje nam tylko atrapa. Podobnie, kiedy wymienimy stare bruki na nowy kamień – pozbawimy historyczną przestrzeń autentyzmu zabytkowego materiału.

Jesteśmy przekonani, że można znacznie poprawić funkcjonalność nawierzchni Starego Rynku i okolicznych ulic, przy jednoczesnym zachowaniu ich walorów zabytkowych - dzięki ponownemu użyciu starej kostki, przy odpowiednim wykonaniu podłoża i spoin pomiędzy kostkami oraz zapewnieniu ciągów komunikacyjnych dla osób z wózkami i poruszających się na wózkach, w postaci równych chodników, pasów komunikacyjnych w płycie rynku, prowadzących do Ratusza, Arsenału, Wagi i innych budynków oraz obniżenia lub likwidacji krawężników.

Teren Starego Rynku i okolicznych uliczek, to niewielka, ale najcenniejsza przestrzeń historyczna Poznania, o niepowtarzalnym, zabytkowym charakterze. Czy chcemy się tego pozbawić? Czy naprawdę musimy zrobić tu kolejny skatepark? Nie wystarczy Plac Wolności, ulica św. Marcin, niedługo również Plac Kolegiacki? Czy koniecznie musimy wszędzie wjechać hulajnogą, deskorolką, rowerem? Rower jest wspaniałym środkiem transportu miejskiego, jednak zostawmy tę przestrzeń pieszym. Można przeprowadzić rower przez Rynek, od wylotu ulicy Wrocławskiej do końca ulicy Wronieckiej zajmie nam to nie więcej niż 7 minut. Można też objechać ten obszar, jeśli nie chcemy schodzić z roweru.

Apelujemy do Pana, Panie Prezydencie - o zmianę założeń koncepcji renowacji płyty Starego Rynku i pozostawienie starych zabytkowych bruków na Rynku i uliczkach przyrynkowych. Liczymy na to, że stanie Pan na straży naszego wspólnego lokalnego dziedzictwa kulturowego, jakim jest ta niewielka, ale cenna przestrzeń. Naszym zdaniem konieczne jest w tym przypadku przeprowadzenie szerokiej akcji informacyjnej i edukacyjnej, aby uświadomić mieszkańcom Poznania, jak ważne jest zachowanie tego dziedzictwa.

Jesteśmy grupą ludzi w różnym wieku, z różnych środowisk, różnych zawodów, różnych poglądów, jednak wygląd i charakter tej przestrzeni jest dla nas niezwykle ważny. Są wśród nas artyści, architekci, społecznicy, aktywiści, przedsiębiorcy, ludzie kultury, konserwatorzy, historycy sztuki, archeolodzy, mieszkańcy Starego Miasta, rowerzyści, opiekunowie osób niepełnosprawnych, rodzice z dziećmi w wózkach, kobiety na obcasach:), jednak czujemy tak samo. Nie niszczy tego, co jeszcze stosunkowo niedawno udało się osiągnąć, kiedy zastąpiono nawierzchnie asfaltowe uliczek przyrynkowych zabytkową kamienną rzeźbą, która tak dobrze wpisała się w tę historyczną przestrzeń.